

Barnehagen skal bidra til at barna skal få utforske og utvikle sin språklige kompetanse.

1-2 år	• Vi setter ord på det vi gjør sammen med barna i hverdagen • Vi bruker bilder, konkrete og kroppsspråk som støtte i kommunikasjonen • Vi bruker ulike bøker aktivt i mindre grupper og enkeltvis – peke og billedbøker – lære farger og navn på gjenstander, dyr. • Bevegelsessanger og enkle rim, regler og telleleker.
3-4 år	• Vi bruker bilder og konkrete som støtte i hverdagen • Bruke naturen aktivt til å undre seg sammen med barna • Vi bruker rim, regler, ord, rytme og sanger aktivt med barna. • Få kjennskap til digitale verktøy. • Vi voksne er aktive sammen med barna, oppmuntrer dem til å bruke språket til å uttrykke følelser og løse konflikter og skape positive relasjoner, • Bruke spørreord (hvem, hva, hvorfor og hvordan) • Øve på fargenavn, preposisjoner og adjektiv.
5-6 år	• Barna skal oppleve spenning og glede ved høytlesning, fortelling og samtale. • Bruke spill som stimulerer til lek og innlæring av begreper og posisjoner – turtaking. • Øve på begreper: foran, bak, mellom, ved siden av, eldst /yngst • Øve på samlebegreper: frukt, klær, kjøretøy, insekt, dyr • Leke med ord og bokstaver, få kjennskap til tekstsaking og lage historier, rim og rytme • Bli fortrolige med symboler, tall og bokstaver. • Bruk språket til å løse konflikter.

Barnehagen skal bidra til at barna får erfaring med, og mulighet til å utforske og videreutvikle egne kreative prosesser og uttrykk

1-2 år	• Vi lar barna få utforske ulike formingsmaterialer som; leire, maling , fargeblyanter • Vi bruker sangleker, hører på forskjellig type musikk, prøver ulike instrumenter • Vi legger til rette for variert lek, har utstyr og rekvisitter tilgjengelig, og personalet introduserer ulike lekematerialer. • Vi introduserer barna for forskjellige eventyr og fortellinger
3-4 år	• Vi legger til rette for kreative aktiviteter hvor barna kan utforske og lære å lage ting med materialer fra naturen • Vi tilbyr ulikt materiell, teknikker og redskaper til formingsaktiviteter • Få mulighet til å uttrykke seg estetisk gjennom tegning, forming, dans og drama. • Vi skal bevisstgjøre barna på estetiske opplevelser både ute og inne. • Vi utforsker og lar barna bli kjent med ulike sjanger av musikk • Bruk av dans, musikk drama i leken
5-6 år	• Barna skal få prøve forskjellige materialer uttrykksmåter to – og tredimensjonalt • Lek med naturmaterialer – gjenbruk, snø, is og vann. • Vi skal støtte barna i å tørre å uttrykke seg kreativt, alene og i grupper • Vi legger til rette for at barna får delta i skapende prosesser innen forming, dans, drama og musikk.

«VIKTIG Å HUSKE PÅ: DET ER PROSESSEN SOM ER DET VIKTIGSTE.»

Barnehagen skal bidra til at barna utvikler tilhørighet til naturen og erfaringer med bruk av teknologi og ulike redskaper

1-2 år	• Få kjennskap til og utforske naturen i nærområdet. Lære om planter og dyr. Se på bilder og i bøker – gå ut i naturen. • Begynne å lære sortering av avfall. • Lære hva husdyra heter • Barna er ute i alle årstider og får gjennom dette erfare, sanse og oppleve ulike værforhold. • Påvirke barna til gode holdninger og respektere naturen.
3-4 år	• Inkludere friluftaktiviteter og uteleker i barnehagens hverdagsliv, både innenfor og utenfor barnehagens grenser i all slags vær. • Begynnende forståelse for begrepet bærekraftig utvikling, og en forståelse for samspillet i naturen. • Vi bruker teknologiske hjelpemidler i hverdagen • Motivere til undring over naturen og årstidene med forandringene som skjer.
5-6 år	• Fokus på hvordan dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet har betydning for naturen og matproduksjon. • Gi barna mulighet til å prøve seg på flere forskjellige hjelpemidler. • Lære om gjenbruk og resirkulering • Stimulere til undring og få kjennskap til bruk av tekniske hjelpemidler og lære hvordan teknikk kan brukes i hverdagslivet. Eks: studere maur i mikroskop

Barnehagen skal bidra til at barna utvikler gode vaner og handlingsmønstre for å kunne ivareta egen kropp og helse

1-2 år	• La barna prøve seg på egen hånd • Bevegelse til musikk • Vi innarbeider gode vaner og sunt kosthold • Veksle mellom ro, aktivitet og måltider • Vi benevner ulike kroppsdeler gjennom sang, bilder, lek og aktivitet • Se på bilder og samtale om det de ser • Legge til rette for variert fysisk utfoldelse
3-4 år	• Positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring • Få varierte utfordringer til klatring, hopping, lengre turer, balanse og utholdenhet. • Utvikle forståelse og respekt for egen og andres kropp. Bruke samtaler og bøker • Være med å tilberede måltider, lære om sunn mat. Få bruke kniv og hjelpemidler som trengs til matlaging • Lære om hygiene og stell av kroppen • Selvstendighet i forhold til påkledning • Ivareta ro, aktivitet og hvile gjennom dagen.
5-6 år	• Alderstilpassede, varierte turer og aktiviteter som stimulerer til en positiv holdning til bevegelse og god kondisjon. • Lære å kjenne sin egen kropp, vise respekt for seg selv og andre. • Selvstendighet i forhold til av og på kledning, måltider og dobesøk. • Være med å forberede mat til seg selv og andre. Kjennskap til hva som er sunt og usunt. • Kunne kle på seg selv, ha kjennskap til hvilke klær som passer til de ulike værtypene. Ta vare på egne klær. • Vi gir barna ulike fysiske utfordringer for å styrke barnas kroppsbeholdelse, grov -finmotorikk.

Ha fokus på; Gleding- Bli robust- Mestring- Øving- Bra nok

Barnehagen skal bidra til at barna skal få kjennskap til eget nærmiljø, samfunnet og verden. Kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon.

1-2 år	- Bli kjent og trygg inne i barnehagen og uteområdet - Opplevelser og erfaringer i nærmiljøet - Hva er en familie – hvem er din familie - Øve på navnene til barna på avdelingen og de voksne
3-4 år	- Turer i nærmiljøet - Øve på stedsnavn i nærmiljøet - Barna skal få mulighet til å medvirke og delta i sin egen hverdag og få opplevelse av tilhørighet. - Hva er en arbeidsplass, hvor jobber de nære i familien? - Barna får kjennskap til ulike transportmidler og bli kjent med trafikkregler
5-6 år	- Bli kjent med Vefsn kommune, bruke store kart - Norge i verden - Gi barna begynnende kunnskap om samfunnet (konge, storting, kommunestyre) og demokrati, samisk kultur og fortellinger. - Bruke nærmiljøets ressurser til gode opplevelser - Barna lærer om strukturer og funksjoner i samfunnet. Som for eksempel, Politi, Brannbil, butikk, post, søppelhenting mm - Få kunnskap om at gutter og jenter skal behandles likt og få si sin mening

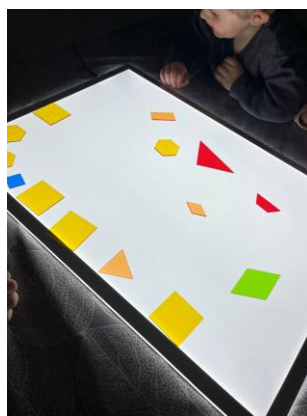
Barnehagen skal bidra til at barna skal få kjennskap til ulike religioner, livssyn og legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft.

1-2 år	• Være med på tradisjonsaktiviteter i barnehagen – og vi gir erfaring med ulike merkedager og høytider • Øve på forskjell på ditt /mitt • Øve på å gi og få omsorg/ trøst, dele på leker • Være venner • De voksne skal støtte og veilede barna i håndtering av konflikter.
3-4 år	• Få kjennskap til barn i andre land • Delta på tradisjonsaktiviteter gjennom året • Støtte barns undring og funderinger • Øve på å være grei og hyggelig mot andre, begynnende vennskap • Samtale med barna i leken, videreformidle gode holdninger til hverandre • Gi og få omsorg – hvordan kan man være en god venn • Øve på å sosiale ferdigheter, takke for maten • Vi støtter opp og gir rom for barnas nysgjerrighet og undring, og åpner opp for gode samtaler
5-6 år	• Vi har fokus på egne og andres følelser og konsekvenser av handling • Vi veileder og støtter barn i håndtering av konflikter, samt oppmuntre til å løse dem selv • Gi rom for undring og filosofering • Være en omsorgsperson for andre • Rydde opp etter seg. Ta vare på leker og utstyr.

Barnehagen skal bidra til at barna får mulighet til å utforske og oppdage matematiske sammenhenger og problemløsning

1-2 år	- Gjennom lek og eventyr blir barna kjent med begreper som for eksempel: over, under, gjennom, opp, ned, liten, mellom, stor. - Barna får bli kjent med geometriske figurer gjennom utforskning og lek med for eksempel puttekasse, duploklosser byggeklosser og magneter. - Bruke antall og sammenligninger i hverdagsaktiviteter og samtaler - Sangleker, rim og regler
3-4 år	- Se forskjell på trekant, firkant og sirkel - Kunne enkel sortering og sammenligning etter form og farge - Se på former i mønster i naturen. - Bruke rim, regler, spill og tellesanger. - Sortere og sammenligne ulike typer størrelse, former og mål - Dekke bord til rett antall barn og voksne (kopp, fat, kniv) - Leke med mønstre, former og farger - Kjenne igjen tallbilder fra 1-5 - Konstruksjonslek
5-6 år	- Vi bruker samtaler med barna til å veilede og gi kunnskap om tidsperspektivet - Vi undrer og resonnerer oss sammen med barna om størrelser, ulikheter, likheter, klassifisering, sortering og geometriske former. - Vi utfordrer barna til å bruke telling i hverdagslige situasjoner, som å dekke bordet, når vi har samlingsstund mm - Leke med tall fra 1 – 20. Rekkefølge - Kjenne igjen tallbilder fra 0-9 - Telle til 10 og tilbake

1-2 år	• Kroppslig tumlelek, begynnende turtakings-lek, parallell lek og konstruksjonslek. • Prøver ut leketøy, funksjonslek • Barnet opplever trygghet i barnehagen og viser tillitt til personalet. • Barnet er oppmerksomme på følelser hos seg selv og andre. • Blir kjent med og følger barnehagens rutiner. • Blir med å medvirke egen hverdagen i barnehagen • Lærer gjennom observasjoner av andre, hermer etter barn og voksne, bidrar i samspill under måltid og samlingsstund.
3-4 år	• Overgang fra parallell lek til rollelek, regeltek og sangleker. Skiller mellom virkeligheten og lek, begynnende «late som» lek. • Økt prososial atferd (hjelp, støtte, dele og vise omsorg). Setter mer grenser for seg selv. Uttrykker grunnleggende behov og gjør seg mer forstått. • Barnet kan utvide en samtale, dele av seg selv og si fra til en voksne om andre barn trenger trøst eller hjelp. • Viser nysgjerrighet og er aktiv utforskende • Etterspør informasjon i samspill med andre • Oppsøker nye situasjoner, observerer, inviterer og prøver ut. • Får med seg det blir sagt/gjort. • 4-åringsgruppe (to ganger i måned).
5-6 år	• Evner å tilpasse leken for å inkludere andre, leker mer rollelek. Tolke lekesignaler, bli værende i lek over lengre tid, gi og ta innspill, mestre konflikter, ta lederskap i leken og selvstendige valg. • Kontinuitetslek (kan hold på med, gjenta og utvide leken over tid.) • Viser tillit til seg selv og andre barn (Spør om hjelp fra andre barn, inviterer til lek, anerkjenner hverandres følelser, heier på hverandre og viser glede når andre får til noe) • Barnet formidler sitt behov og tanker • Står for egne avgjørelser, kjenner det er greit å endre mening og perspektiv, har en sans for hva føles rett og galt • Ha tro på at han/hun har betydning for fellesskapet (påvirker, medvirker og tar plass sammen med andre) ønsker å være en del av et demokratisk felleskap. • Lære gjennom ulike situasjoner og aktiviteter. (Førskolegruppe en gang i uken.)

